

**Izjava o načelih
v zvezi z obravnavo oseb, odvzetih prostosti
v okviru pandemije koronavirus (COVID-19)**

Izdana 20. marca 2020

Pandemija koronavirusne bolezni (COVID-19) predstavlja izredne izzive za vlade vseh članic držav Sveta Evrope. Za osebe, ki dela v različnih področjih odvzema prostosti, obstajajo posebni in intenzivni izzivi, vključno s policijskimi prostori za pridržanje na policijskih postajah, kazenski ustanovami, centri za priseljence, psihiatričnimi bolnišnicami in zavodi za socialno varstvo, pa tudi v različnih na novo ustanovljenih ustanovah / conah, kjer so osebe dani v karanteno. Čeprav CPT priznava, da je treba nujno sprejeti odločne ukrepe za boj proti COVID-19, želimo vendarle vse akterje spomniti na absolutno prepoved mučenja in nečloveškega ali poniževalnega ravnanja. Zaščitni ukrepi ne smejo nikoli povzročiti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja z osebami, ki jim je odvzeta prostost. Po mnenju CPT bi morali vsi ustrezni organi znotraj območja Sveta Evrope, ki so odgovorni za osebe, ki jim je bila odvzeta prostost, slediti naslednjim načelom.

1) Osnovno načelo je, da sprejema vse možne ukrepe varovanje zdravja in varnosti oseb prikrajšanih za svobodo. Takšni ukrepi prispevajo tudi k ohranjanju zdravja in varnosti osebja.

2) Smernice Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) za boj proti pandemiji kot tudi nacionalne zdravstvene in klinične smernice, ki so v skladu z mednarodnimi standardi, je treba spoštovati in uporabljati v celoti na vseh krajih odvzema prostosti.

3) Treba je okrepiti razpoložljivost osebja, ki mora prejeti vso strokovno podporo, zdravstveno zaščito in varnosti kot tudi usposobljenost, potrebno za nadaljevanje izpolnjevanja svoje naloge na krajih odvzema prostosti.

4) Vsak omejevalni ukrep za preprečevanje širjenja COVID-19 v povezavi z osebami, ki so prikrajšane za njihovo svobodo, bi moral imeti pravno podlago, upoštevati nujnost, sorazmernost, spoštovati človeško dostojanstvo in časovno omejenost. Osebe, prikrajšane za svojo svobodo, bi morale o kakršnih koli ukrepih prejemati izčrpne informacije v jeziku, ki ga razumejo.

5) Ker tesen osebni stik spodbuja širjenje virusa, bi si morali vsi ustrezni organi truditi za usklajena prizadevanja za alternativne oblike odvzema prostosti. Takšen pristop je nujen, zlasti v primerih prenatrpanosti. Poleg tega bi morale oblasti bolj uporabljati druge možnosti pripora; delo v korist skupnosti, predčasni izpust in probacijo; ponovno oceniti potrebo po nadaljevanju neprostopoljnih namestitev psihiatričnih bolnikov; premestitev ali izpustov v skupnostno oskrbo, kjer je to primerno v socialno varstvene zavode, in da se, kolikor je le mogoče, migrantov ne namešča v iste prostore pridržanja.

6) Pri zagotavljanju zdravstvene oskrbe naj bo posebna pozornost namenjena potrebam pridržanih oseb, še posebej upoštevajoč ranljive skupine in / ali rizične skupine, kot so starejše osebe in osebe, ki že imajo predhodne zdravstvene težave. To med drugim vključuje testiranje za COVID-19 in napotitev na intenzivno nego, če je potrebno. Nadalje naj pridržane osebe prejmejo dodatno psihološko pomoč v tem obdobju.

7) Čeprav je zakonito in smiselno prekiniti nepomembne dejavnosti, je treba med pandemijo v celoti spoštovati temeljne pravice pridržanih oseb. To vključuje zlasti pravico do vzdrževanja ustrezne osebne higiene (vključno z dostopom do tople vode in mila) in pravico do vsakodnevnega dostopa do zraka na prostem (vsaj ene ure). Poleg tega bi bilo treba vse omejitve stika z zunanjim svetom, vključno z obiski, nadoknaditi s povečanim dostopom do alternativnih komunikacijskih sredstev (kot sta telefonska povezava ali komunikacija z glasovno povezavo preko internetnega protokola).

8) V primeru izolacije ali namestitve v karanteno je osebi, ki je okužena ali za katero obstaja sum, da se je okužila z virusom SARS-CoV-2, treba zagotoviti vsakodneven smiseln človeški kontakt.

9) Temeljne varovalne ukrepe proti slabemu ravnanju z osebami, ki so v priporu v okolju kazenskega pregona (dostop do odvetnika, dostop do zdravnika, obveščanje o ukrepih) je treba v celoti upoštevati v vseh okoliščinah in ves čas. V nekaterih okoliščinah so lahko ustrezni preventivni ukrepi (na primer, da morajo osebe s simptomi nositi zaščitne maske) dobrodošli.

10) Spremljanje s strani neodvisnih organov, vključno z nacionalnim preventivnim mehanizmom (NPM) in CPT, ostaja bistveno varovalo pred zlorabo. Države bi morale še naprej zagotavljati dostop nadzornim organom do vseh prostorov pridržanja, vključno s kraji, v katerih se osebe zadržujejo v karanteni. Vsi nadzorni organi pa bi morali sprejeti vse preventivne ukrepe za spoštovanje načela „ne škodovati“, zlasti kadar gre za starejše osebe in osebe s predhodnimi zdravstvenimi težavami.